

Но. Прот. 977

Патріарше послання на Різдво Христове

+ Варфоломій,

Милістю Божою Архієпископ Константинопольський, Нового Риму і
Вселенський Патріарх,
Усій повноті Церкви,
Благодать, милість і мир
Від Христа Спасителя народженого у Вифлеємі

Всечесні браття ієрархи і возлюблені чада в Господі,

Знову сподобившись досягти великого свята Різдва у плоті Сина і Слова Божого, ми прославляємо «невимовне і незбагненне зішестя» Спасителя роду людського і Викупителя всього творіння від тління, проголошуючи з ангелами: «Слава на висоті Богу, і на землі мир, в людях благовоління».¹

Христос був явлений як «Еммануїл»,² як «Бог з нами» і «для нас», як Бог поруч із кожним із нас і «ближчий до нас, ніж ми самі»³. Предвічне Слово Боже, яке є «єдиносущним з Отцем», як сформульовано у вченні Першого Вселенського Собору, 1700-річчя якого християнський світ належним чином відзначив цього року, «стає подібним до Свого власного творіння», втілившись від Святого Духа та Діви Марії, «щоб перетворити людей на богів».

Тропар Різдва проголошує, що Різдво Христове «осяяло світові світло розуму» та явило «трансцендентний і вселенський сенс» життя та історії, а саме – істину про те, що лише християнська віра може повністю задовольнити глибші прагнення розуму та спрагу серця, що «спасіння немає ні в кому іншому»⁴, окрім Христа. Відтоді «розум», який «роздимає»⁵, судиться словами Господа: «Ви пізнаєте правду, і правда вас визволить»⁶.

¹ Лк. 2:14.

² Мт. 1:23.

³ Микола Кавасила, *Про життя у Христі*, VI, PG 150. 660.

⁴ Діяння 4:12.

⁵ Див. 1 Кор. 8:1.

⁶ Ін. 8:32.

Надраціональна подія Втілення переживається та повторюється духовно в житті вірних, які люблять явлення Спасителя Христа. Як пише святий Максим Сповідник: «Слово Боже колись народилося у плоті, але завжди бажає народжуватися в душі з любови до тих, хто цього бажає»⁷. У цьому сенсі свято Різдва Христового, божественного Втілення та обожнення людства благодаттю, не спрямовує нас до події минулого, а веде до «майбутнього міста»⁸, до небесного Царства Отця, і Сина, і Святого Духа.

У світі, де панує відлуння війни та шум зброї, лунає ангельський «мир у світі», і голос Господній благословляє «миротворців», тоді як Його Свята Церква молиться під час Божественної Літургії «за мир з висоти» та «за мир усього світу». Справжня віра в живого Бога зміцнює нашу боротьбу за мир і праведність, навіть коли ми стикаємося з людськими нездоланими перешкодами. Як натхненно стверджує Послання Святого і Великого Собору Православної Церкви, десяту річницю якого ми святкуватимемо наступного року: «олія релігійного досвіду повинна використовуватися для зцілення ран, а не для розпалювання вогню військових конфліктів».⁹

Євангеліє миру особливо стосується нас, християн. Ми вважаємо неприпустимим залишатися байдужими до роздробленості християнського світу, особливо коли таке ставлення супроводжується фундаменталізмом та явним відкиданням міжхристиянського діалогу, який зрештою спрямований на подолання розділень та досягнення єдності. Обов'язок прагнути християнської єдності не підлягає обговоренню. Відповідальність за продовження зусиль піонерів екуменічного руху, разом з виправданням їхнього бачення та праці, лежить на молодому поколінні християн.

Ми належимо Христу, який є «нашим миром»¹⁰ і «звершенням радості» в нашому житті, «доброю волею», що впливає з переконання, що «істина прийшла» і «тінь минула», що любов сильніша за ненависть, а життя – сильніше за смерть, що зло не має останнього слова в житті світу, яким керує

⁷ *Різні тексти по теології та Божественної економії* X, 8, PG 90.1181.

⁸ Євр. 13:14.

⁹ Параграф 4.

¹⁰ Єф. 2:14.

Христос, який «вчора, сьогодні і завтра – той самий»¹¹. Ця віра повинна сяяти і виявлятися в тому, як ми шануємо Різдво та інші церковні свята. Радісне святкування вірних повинно свідчити про перетворюючу силу нашої віри в Христа. Це має бути час доброї волі та духовної насолоди, переживання тієї невимовної «великої радості»¹², яка є «синонімом Євангелія».

Преосвященніші та Боголюбивіші браття та улюблені чада,

У 2026 році Свята Христова Велика Церква вшановуватиме завершення 1400-річчя від дня, коли 7 серпня 626 року під час Священної Всенощної служби в священному Влахернському храмі Пресвятої Богородиці було виконано Акафіст як вираз вдячності Пресвятій Богородиці за захист міста Константинополя від нападу ворожих сил. З нагоди цієї історичної події Щорічник Вселенського Патріархату за 2026 рік буде присвячено вшануванню цієї важливої для нашої традиції та ідентичності події, яка нерозривно та глибоко пов'язана з шаною, що належить нашій присноблаженній і пренепорочній Божій Матері, захисниці та покровительці нашого роду.

У цьому дусі, схилиючись перед Марією, яка тримає на руках Немовля Ісуса, і поклоняючись Божественному Слову, яке прийняло наш образ, бажаємо всім вам благословенних свят та плідного в добрих справах та сповненого божественних дарів нового року благодати Господа, Якому належить усяка слава, честь і поклоніння нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Різдво, 2025

† Варфоломій Константинопольський,
палкий молитовник перед Богом за всіх вас

¹¹ Євр. 13:8.

¹² Див. Лк. 2:10.